

BİRLİKTE YAŞAMAK

İlim süzgecinden damıtılmış, tecrübeyle yoğrulmuş bir sırrın bilgisine vakıf, gönlünü Yaradan'a yüzünü toprağına dönmüş insanların torunlarıydık; sesinin yankısı cılız, akla karanın kalın sınırlarında hayatı sıkboğaz etmeye ayarlı, dilini kemikten sıyırmış tahammülsüzlere ne zaman dönüştük? Ne zaman bir çift gülen göz olmayı yitirdik dost bir bakışta? Bu savurganlığımızın bizi sürüklediği yörüngede kaybettiklerimizin çetesini tutmaktan hangi zaman diliminde vazgeçtik ve vazgeçtik kendimizden bile? Bilmiyordum.

Bir süredir bu tatsız sorularla boğuşan belleğime ata ruhlarının hikâyelerini tarattırıyordum evet. Bulduğum tüm ipuçlarında yitirdiklerimizin resmi vardı, bir puzzle'a dönüşmüş ve dönüştükçe gerçeğinden kopmuş silik bir resimdi sonunda işte. Bütün bu iç sancılarının kaynağında yerine oturmamış ve gün ışığına çıkmamış gerçekler vardı, hissediyordum.

Sonunda bir gece, kalbimin derinliklerinden bir ses yükseldi: "Yüzünü doğduğun topraklara dön; aradığın sır kendini o kıraç toprakların koynunda saklıyor." Bu sese kayıtsız kalmanın imkânı yoktu ve yolculuk kaçınılmazdı. Ertelenemez bir zorunluluk gibiydi.

Kulağımda yankılanan ses, görünmez bir rehber gibi irademi esir aldı sanki. Bir uzun yol otobüsünden indiğimde, nereye gideceğimi biliyor gibi adımlarım canlandı. Çocukluğumun dar sokaklarından geçerek vardığım kapıda ilk defa başımı kaldırdım ve içimi yoklayan ürpertinin eşliğinde Molla Dede'min mezarına diz çökmüş halde buldum kendimi. Oraya hangi dürtüyle gelmişim ve aradığım cevabı sessizliğin bekçilerinde bulmayı ummak delilik miydi? Zihnimdeki bütün kelimeler uçuşup gitmişti sanki. Sadece içimde bir alevli hasretin izleri ve dedemin kalbimdeki esrarlı sûreti...

Neden sonra kalktım, dilimdeki son dua bir vedanın hüznünü taşıyordu. Aynı sesi tekrar duyar gibi oldum, mezarlığın paslı kapısını sessizce kapatırken. Sokağın diğer ucundan bana doğru ağır adımlarla yaklaşan yaşlı bir amca dikkatimi çekmişti. Sanki aynı gizemli sesi takip etmiş ve aynı kapıda buluşmuş gibiydik. Tam karşıma geldiğinde durdu; son derece yumuşak ve sevecen bir sesle bana, Molla'nın nesi olduğumu sordu. Torunu olduğumu öğrenince bakışlarındaki sevecenlik yılların tanışıklığına dönüştü ve uzun bir sohbete daldık. Konuşmanın neresinde bilmiyorum, aniden duruverdi, gözlerimin içine baktı ve beni geçmişinde bir yolculuğa çıkardı. Dedemin meclisinde çok kere bulunmuştu ve oradan her ayrıldığında aynı hatıraya takılı kalmıştı zihni. İçimdeki ses sustu, soluğum kesilir gibi oldu bir an. Duyduklarım ruhumu bedenimden sıyrıp bir başka boyuta taşıdı beni. Aynı cümleyi ayakta durmakta zorlanan yaşlı amcaya kaç defa kurdurduğumu hatırlamıyorum.

O âna dek, çevresinde büyüleyici bir saygı ve terbiye halkası oluşturmuş bir şahsiyetin, dedemin sırrının şifrelerini çözebilmek için adeta bir hafiyeye gibi iz sürmüştüm tarihin sayfaları arasında. Sonunda hiç ummadığım bir yerde karşıma çıkarılan bir insanın, hem de bir Yezidî'nin şahitliğinde geçmiş aydınlandı ve ruhum bütün soruları elinin tersiyle itip tek bir cevaba açtı kapılarını.

Evet, bir zamanlar ilkeler manzumesi üstüne bina edilmiş hayatlar yaşanıyor ve evet sınırları ha deyince kolayca aşılabilen hayatlar değildi onlarınki. Dinlerin bile birbirine dönüşmeden harmanlanabildiği ve rengini yitirmeden kendini ifade edebildiği bir ortamda çatışmadan ve en önemlisi incitmeden yaşayabilmenin bir formülü vardı. İşte bu formül bir tek cümlenin bana anlattığı hikâyede gizliydi.

Euzubillahimineşşeytanirracim... Molla dedem herhangi bir toplulukta konuşurken, eğer o toplulukta yezidiler varsa dilinden hiç düşürmediği bir cümleyi kullanmamaya özen gösteriyordu: **Euzubillahimineşşeytanirracim...**

Her ne kadar bâtil olduğuna iman etmiş olsak da Yezidîlerin yüreğini incitecek, toplulukta inançlarından dolayı onları rencide edecek ve tahkir edilmelerinin önünü açacak bir duruma sebebiyet vermemek adına yapılan bu hareket; kimimize göre bir hakaret vesilesiydi oysaki. Ne kadar anlaşılırdı; tersyüz edilmiş hayatlar yaşarken biz?

Nasıl anlatılırdı o Yezidî amcanın tarihe tanıklık eden bakışlarından taşan minnet, hangi kelimeler karşılık gelebilirdi sesindeki titrek tebessüme?

İslâm'ın en kuytu kurallarına bile sıkı sıkıya bağlı, bu kadar da olur mu kardeşim serzenişlerinin muhatabı bir kanaat önderinin, bu hareketiyle neye işaret ettiğini kurup durdum kafamda. Sonuçta şeytana tapan insanlardı onlar, yani bâtila yani lanetli olana...

Buna rağmen inançlarına gösterilen bu özen nedendi?

Euzubillahimineşşeytanirracim: Şeytanın şerrinden sana sığınırım rabbim.

Hayır, yezidinin gönlündeki şerri bile dilinde lanete dönüştürmeyen bir yaklaşımı anlaşılır kılma çabası bugünün dünyasında öyle kolayca yenilir yutulur bir şey değildi elbette. Bir arada yaşamamanın sırrı, birbirlerinin gözlerine bakabilen insanların varlığında saklıydı, dilinde keskin bir kılıcın can yakan öfkesi olmadan.

Ata yurduna veda ederken, dağılmış gibiydim. Kin ve öfkenin dağladığı bir dünya beni bekliyordu, bir de kızımın gözlerinden içime akan hüznün. Bu hüznün asaletine gölge düşürmemek adına direnmeliydim kinin bileylediği kılıçlara, kalemimle...

Nur Zelal